

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 91. ANUL XII.

Telegrafulu este de doua ori pe septem-
man: joi'a si Duminec'a. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la espeditu-
ra pe afara la c. r. poste, cu bani
gat'a prin scrisori francate, adresate
catra espeditura. Pretulu pnumeratiu-
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu
8 fl. era pe o jumtate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Sabiu, in 19 Nov. (1 Dec.) 1864.

Inseratele se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu cu litere
mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Diet'a transilvana.

Sedinti'a din 2/14 Octob're 1864.

Dupa citirea protocolului in limb'a germana, si dupace
Conrad interpelaza pentru lucrările comitetului de petitiuni,
la ordinea zilei e preliminarul fon-
dului transilvanu de concurentia.

„Titulu 2. „Pensiuni“.

s'au aretatu din actele comunicate (Decretu aulicu din 6 Martiu
1862. Nr. 924, apoi Nr. 448 ex 1863, Nr. 2064. ex 1863. si De-
cretu aulicu Nr. 4935 ex 1863, precum si actele guberniali sub Nr.
22751 si 33076 ex 1863), ca pensiunile asemnate pana acum
pentru doi amptoiati, si in locu de doue pentru patru veduve de
ale amptoiatoru dela esactoratu facu summ'a de 2415 f. (in locu
de 1960 f.) Pentru aceea se propune: ca titlulu ac-
est'a sa se incuviintieze cu recerinti'a de
2415 f. la care in sa debuie sa se reflecteze, ca si acoperirea
pensiuniloru pentru amptoiatii, carii au statu in servitiulu c. r.
de statu si numai in anii mai din urma s'au conchiamatu la
esactoratulu provinciale, aru trebui sa se priimesca pe vistie-
ri'a statului.

Rannicher combate constructiunea din urma, ca pen-
tru amptoiatii, cari au statu in servitiulu statului si numai de
curendu au intratu in servitiulu tiei sa se traga pensiunile din
vistieri'a statului. La votare se aduce mai antaiu partea d'an-
taiu, ce privesce numai la recerinti'a de 2415 f., carea se
priimesce, ear a dou'a-ora adausulu combatutu de Rannicher,
care nu se priimesce.

„Titulu 3. Spese pentru ingrijirea bolnaviloru si smintitoru.“

Pentru este doue rubric'e s'au preliminaru 60,240 de fl.
Contribuirea fondului concurentiale alu tiei la aceste spese
e basatu pre actulu locotentiale cu Nr. 4824/1855 si Nr.
28144/1856, conformu ordonantiei ministeriali din 6 Martiu
1856 Nr. 6382/1856, ce normaza re'ncassarea erogatiuniloru
facute pentru spitalele publice, cari nu suntu realisabili in ge-
nere. (Buletinulu legiloru provinciali II. Sectiune Nr. 3 din
an. 1857.) Acestu ajutoriu se prestaza numai pentru spita-
lele dechiarate de publice. (Norm'a locotentialea din 8 Maiu
1857 Nr. 8413.)

Dreptu spitale publice se recunoscra inca in 1856 ur-
matorele: 1) in Clusiu, 2) in Muresiu Osiorheiu, 3) in Tur-
d'a, 4) in Fagarasiu, 5) in Sepsi-Santa-Georgiu, 6) in Ciucu-
Szered'a; apoi s'au mai adausu acestor'a 7) Spitalulu din Sa-
biu, si in fine 8) din Deesiu, 9) din Dev'a.

Competintiele de alimentare suntu calculate pre tota di-
u'a pentru cate 20 de bolnavi de asta specia cu cate 42 pana
la 45 de cruceri, calcululu de medilocu, si asiá statulu bolna-
viloru anuale dupa incheierea ratiuniloru anului trecutu cu com-
putarea celoru siese spitale sucursuali, face 6200 de alimen-
tandi si recerinti'a se radica la cercitre 32000 f. Dara ac-
estu ajutoriu inca nici pre departe nu ajunge, spre a cope-
ri spesele positive; tote spitalele, esceptandu celu din Clusiu,
care posedu unu fondu prapriu, trebue sa capete sucurse din
medie comunali si de aceea risica a nu-si pote implini oble-
gamintele, fiindu-ca adese le lipsesce cuvenit'a mesura a a-
cestoru sucurse; prin urmare aru fi de doritu, ca susmentiu-
nat'a taxa de alimentare sa se radice celu putinu la 50 de
crucri.

Fara a face asemenea propunere, comitetulu crede, ca re-
cerinti'a specificata in rubric'a prima cu 40,000 e moderata,
caci pentru bolnavii silitici se afla aratati pre computulu e-
rariului statului 20,000 f.; asiá dara aci aru fi a se lua inca
o tertia cu 10,000 de fiorini, cu cari totusi inca nu potemu
dice ca s'aru intemina definitivu acestu reu, dorere, forte ta-
re latitu.

In privinti'a acestoru bolnavi s'au determinatu cu de-
cretu aulicu din 6 Maiu 1863 Nr. 1962 (Nr. 17263 guberni-
ale), ca in tote spitalele o tertialitate a speseloru curei sa se

porte prin fondulu tiei, deca incapabilitatea asemenoru bol-
navi de a plati se documenteaza credibile si indubitabile.

In respectulu institutulu de smintiti radicatu si prove-
diutu cu necesariile in Sabiu in urm'a altissimei decisiuni din
9 Novembre 1856 din venitele unei loterie de statu si din
sucurse ale fondului concurentiale, se cuprindu in statutele
sele asemenea determinatiuni despre alimentare, si anume taxa
de cate 66 xr. pre di (Decretulu aulicu din 15 Iuniu 1863
Nr. 2408, Nr. gubern. 22,460/1863.) Recerinti'a s'au pre-
liminatu pentru 84 de bolnavi necapaci de a plati in clas'a a
III cu 20,240 f. v. a.

Comitetulu cu acesta ocaziune au luat in considerati-
une si intrebarea vechieloru fonduri analoge, adeca fundus men-
te captorum si fondulu de vacinatu seu sanitaru, formatu din
taxele de copulatiune, in sa fiindca in acesta directiune s'au
facutu o interpelatiune privitoare la prezentarea unui con-
spectu alu tuturor fonduriloru, asiá comitetulu au creditu
ca e mai bine a se lasa de o mai departe discussiune a ace-
stei cestiune si propune:

Inalt'a casa sa binevoiesca a aplacida tota recerinti'a tit-
lulu alu 3-lea cu 60,240 de f. si a o lua in preliminarulu
fondulu tiei.

Dupace vorbesce Schuler—Libloy ca referinte, si Ran-
nicher ca repr. reg., se priimesce fara desbatere mai departe.
Se citeste titlulu 4, care suna asiá:

Titulu 4. Ajutorie la asiediamintele sanitarie.

Pentru asiediamentulu de nascere la Clusiu se receru
9500 fl., pentru asiediamintele de cur'a ochiloru in sa 3000
de fl. In respectulu asiediamentulu de nascere fundatu in spi-
talulu carolinu la Clusiu in anulu 1851 pre langa clinic'a de
mosiaritu de acolo s'au determinatu dupa actulu gubernialu
Nr. 24369-1862 o dotatiune de 12,500 fl., din cari are sa
porte vistieri'a statului 3000 de fiorini si fondulu provincialu
9500 fl.

In privinti'a asiediaminteloru pentru cur'a ochiloru in spi-
talele din Clusiu, Sabiu, Muresiu-Osiorheiu si Brasiovu s'au
determinatu indetorierea contribuierei cu actulu locotentiale
Nr. 184-1854 si ale guvernulu Nr. 5017-1862 si Nr. 13707
1863.

Se face dara

Propunere

Inalt'a dieta sa binevoiesca:

„a incuviintia summ'a totala a recerintiei specificata in
titlulu 4 si a o petrece in preliminaru cu 12,500 fl.“

care la recomandarea referinteli se priimesce neschimbatu.

Urmaza „Titulu 5. Incortelarea Gendarmeriei.

Se receru 32,000 de fiorini. Acesta concurentia se fun-
deza pre determinatiunile din buletinulu legiloru imperiali din
anulu 1849. Nr. 272 si din anulu 1850. Nr. 19, apoi pre bu-
letinulu legiloru provinciali din 1850. Nr. 35 si din 1851. Nr.
81, 89 si 195 pre langa alte ordinatinni.

Conformu decretulu aulicu din 25 Novembre 1863. Nr.
5293 s'au incaminatu pertractarile spre reinnoirea unei pau-
siare definitive a speseloru acestei incortelari. De presinte re-
gementulu de gendarmeria Nr. 9 are optu aripe, 24 de ducte,
115 posturi interne provinciale, 14 posturi limitanie impe-
riale si 3 posturi miste.

Incortelarea acestoru posturi limitanie s'aru cuveni sa
formeze mai multu recerinti'a bugetulu imperiale, decatu o
parte a preliminarulu pentru fondulu de concurentia transil-
vanu.

Subsemnatulu comitetu crede dara, ca s'aru pote margini
la urmatorea propunere:

„Inalt'a dieta binevoiesca a recunosce recerinti'a de 32,000
de fl. sub conditiune, ca inaltulu regimu se va afla indem-
natu a lua respectu, ca la pausiaru ce tocmai se afla in cursu,
competinti'a respectiva erariala sa se radice la summa mai
mare si a cura, ca inmultinduse posturile limitanee ale impe-

riului sa nu se impovareze preste mesura acésta tíera deja tare insarcinata.“

Refert. *Schuler* — *Lihloy* intra fórté adáncu in specialitáțile administratiúnei gendarmeriei, si de-si afla, ca contingentulu, ce cade pe tíera cu 32,000 f. e mare, totusi pâna la regularea definitiva propune sa se lase asiá. Din acésta referada se vede, ca gendarmeri'a postata in Transsilvani'a, regimentulu 9, costa pe anu cam 500,000 f. De órece in sa referintele cam imputa de o parte regimului, ca n'a datu actele convenite tóte, ear de alta parte presidiului, ca a datu ursoriu prémare comitetului; atátu representantele regimului, cátu si Presied. dietei se vedu nevoiti a-lu reflectá. De altmintrea atátu partea antái'a, cátu si a dóu'a din propunerea comitetului,

La votare se priimesce.

„Titlulu 6. Incortelarea militaria.

Pentru acést'a suntu preliminati 9000 fl. Originea si defigerea acestei sarcine e cu totulu asemenea celei din titlulu precedinte; dará la acést'a prestéza si cetáti singuratiche insemnate tribute, spre a íntregi aceea, ce nu se acopere prin lips'a de casarme erariali si prin chiriile erariali cele fórté scadiute, venindu astu modu fondului de concurentia in ajutoriu.

Comitetulu n'au potutu trece cu vederea, cumca aceste spese in adeveru nu suntu de firea acelor'a, pentru cari e menitu fondulu scopuriloru cu totulu particularie ale tieiei, ci se baséza in recerintiele imperiului, si fiindca trebile financiarie si militarie generali cadu in competinti'a altoru organe, asiádara si desdaunarea pentru incortelarea militaria si spesele pentru prejunctura, cá nisce lipse ale imperiului, aru fi sa se pretinda din mediele statului; in sa de óre-ce decisiunile asupr'a acestui obiectu competu consiliului imperialu, comitelulu póte face numai urmatórea propunere:

„Inalt'a dieta sa binevoiesca a recunósce acestu titlu cu recerinti'a de 9000 f. sub conditiune, ca inaltulu regimu se va aflá indemnatu nu numai a immulti competinti'a erariala pentru cortecele militarie, ci va si dispune, cá sa se radice casarme si spitale erariale, cu cari cá si altoru provincie sa se aduca si tieiei nóstre mentiunatele usiurári.“

Se priimesce fára desbatere atátu partea antái'a, cátu si a dóu'a a propunerei comitetului.

„Titlulu 7. Recrutare.

Pentru diete si spese de caletoria comissioniloru miste eliberatórie si barbatiloru de incredere suntu preliminati florini 1000. De si in respectulu acestei recerintie escatu in timpurile cele mai decurendu nu se afla nici o basa, comitetulu din punctu de vedere, cum ca acésta mesura prin efectuire esacta si-va comprobá scopulu binefacatoriu, n'au crediutu de cuviintia a consiliá economia prin stergerea acestui postu, cu atát'a mai multu, cáci prin delaturarea lui nu s'aru influintiá de ajunsu spre imputinárea aruncárilorude dare; si asiá se face propunere:

„Cá titlulu 7. in sa se recunósca si sa se petróca in preliminaru.“

Baritiu, pentru cá sa póta volá la titlulu acést'a, aru dori sa scie mai antái delá representantele regim., ca sumele de bani, ce se scotu prin esecutiune militara dela parintiá celoru indatorati la militare, intra in fondulu tieiei nóstre, ori airea? si déca airea, unde? — *Representantele regim.* díce, ca loculu potrivit pentru respunderea acestei íntrebári este senatulu imp.; densulu in sa nu-si aduce aminte sa curga ce-va din acele taxe in fondulu tieiei. *Haupt* se 'mbiia, a dá desluciri in privinti'a acést'a; apoi spune, ca fiindu in anulu trecutulu spesele esecutiuniloru fórté mari, ear sumele scóse fórté mici, nici ca au ajunsu pentru multiamirea militiei, carea are in sa de a pretinde dela tíera; de altmintrea socotelile in privinti'a acést'a in sa nu suntu incheiate, dar de portatu le póta priimesce ratulu statului. — Dupa care titlulu 7 la votare se esactoneschimbatu.

„Titlulu 8. Spese de prejunctura.

Preínsemnati suntu 6000 fl.

Acésta prestatiune a rebonificárei prejunctureloru din fondulu de concurentia, amesurata cu 4 cruceri de calu si milu, cá adausu lánge tax'a defipta erariala pentru prejunctura custatória in 26 de cruceri, se baséza mai alesu pre publicatiunea inaltei c. r. locotiintie din 14 Septembrie 1855. (Buletinulu legiloru provinciali II. Sectiune nr. 30 ex 1855) si pre mai multe ordinatiuni urmatóre, in specie pe normalele principali ale inaltei Comande supreme, anume din 17 Apriliu 1859, si asiá se face propunere:

„Inalt'a dieta sa binevoiesca: a petrece in preliminaru recerinti'a titlului 8 de 6000 fl. in asceptare, ca inaltului regimu se va dá ocaziune de a immari tax'a competintiei erariali dupa cuviintia si va curá, cá la dislocári eventuali de trupe sa nu se insarcineze acésta misera tíera preste mesura in comparatiune cu alte provincie, ce se bucura de medie de

comunicatiune neasemenatu mai favorabile, si sa o scape de aceste spese ce abiá le póte portá.“

Refert. se plánge in cuventu mai lungu, ca spesele de prejunctura pentru Tranni'a (cáte 4 xr. pe milu) suntu prémari, ear rebonificarea prémica; repres. regim. arata, ca spesele acestea de la an. 1856—1863 numai de dóne ori au trecutulu preste 100,000 fl., adica la an. 1857 si 1860, si ca cei 4 xr., care-i dá fondulu tieiei pe lánge ce-i 22 xr. ce-i da erariulu militaru pentru milu, e mai micu decátu intr'alte tiei; cáci in Galiti'a si Bucovin'a d. e. dá erariulu militaru numai 17½ xr. pe calu si milu, in Dalmati'a 18 xr., si in tóte celalalte tiei 22 xr. Dincontra in sa contribuie fondurile altoru tiei mai multu decátu Tranni'a: Galiti'a apuséna 7½ xr., Silesi'a, Boemi'a, Stiri'a si Litoralulu cáte 38 xr., Carinthi'a 42 xr., Salzburgulu 43 xr., Tirolulu si Vorarlbergulu 44½ xr.

La votare atátu propuneraa d'antái, cátu si a dóu'a a comitetului se priimesce.

„Titlulu 9. Spese de straportarea vagabúndiloru.

Aceste spese se cuprindu in cifra de 5100 f. si-su fundate mai alesu prin ordinatiunea locutienintiala din 5 Maiu 1857, Nr. 2664 (bul. legiloru prov. Nr. 11 din 1857, II. sect.), emisulu ministeriului de interne din 11. Novembre 1857, Nr. 30619/5012, si ordinulu locutenintiei Nr. 26494/2297; apoi ord. guberniale Nr. 4106/1861.

Macaru-ca si asupr'a acestui postu lipsescu ratiunile incheiate, ce aru poté servi de dreptariu, propunemu:

„sa se incuviintieze acestu titlu cu 5100 f. si sa se petróca in preliminaru.“

Care se priimesce fára desbatere.

„Titlulu 10. Cládiri pre uscatu si pre apa.

Preliminati suntu 15000 f. pre anulu 1865.

Sa lasámu recerintiele straordinarie pentru anulu curinte, anume spre reconstruirea puntiloru stricate prin esundatiuni, cauta in sa sa recomandámu in particulariu acestu titlu inaltei diete cu respectu la cladirile cele multe, ce suntu de lipsa. Macarca nu suntu conspecte speciali, lips'a in genere se póte totusi privi de neaperata, si facemu propunere:

„Inalt'a dieta sa binevoiesca a incuviintiá sum'a de 15000 f. receruti pentru cládiri pre uscatu si pre apa; in sa totodata sa róge pre in regimu, cá sa presenteze dietei celei mai de aprópe o programa completa a constructiunei de drumuri pentru an. 1865/1866 si sa i asterna unu proiectu de lege privitoriu la concurenti'a lucrului de drumu.“

La titlulu 10 *Binder* íntreba pre representantele regimului, déca este 'n stare de a espune punctele singuratiche dupa iurisdictioni, din cari se forméza acésta summa? *Ranicher* respunde, ca acést'a tocmai n'o scie, dar póte dá desluciri in alta privintia. Preliminariulu pentru an. 1865, s'a proiectatu de regimu in sa la inceputulu anului 1864., pe candu firesce nimenea nu poté prevedea stricaciunile cele mari, ce erá sa le faca apele; si de aceea nici summa preliminaru pe anulu 1864, nici cea preliminaru pe an. 1865 nu va fi de ajunsu. Cáci in an. 1864 s'au avisatu la cass'a fonduriloru tieiei preste totu 32,014 f. 34½ xr., si anume: pentru scaunulu Ciuculu 2168 f. 61 xr., pentru alu Odorheiulu 2482 f. 98½ xr., pentru alu Muresiulu 1197 f. 64 xr., pentru comit. Turdei 6901 f. 72½ xr., pentru alu Albei de josu 6767 f. 38 xr., pentru alu Mercurei 68 f. 37½ xr., pentru alu Clusiu-lui 319 f. 98½ xr., pentru alu Dobácei 639 f. 81¼ xr., pentru alu Hunedórei 2740 f. 47 xr., pentru alu Solnoculu din launtru 304 f. 19¾ xr., pentru alu Cetáti de balta 363 f. 39¾ xr., pentru districtulu Naseudulu 1967 fiorini 7½ xr., pentru comitatulu Albei de susu 286 fiorini 3½ xr., pentru Trei-Scaune 63 f. 76 xr., pentru distr. Fagarasiulu 2932 f. 26 xr., pentru scaunulu Cohalmulu 2734 f. 34 xr., pentru alu Sighisiórei 60 f., pentru distr. Brasiovulu 16 f. 60 xr. Preliminati cá neaperatu de lipsa, dar in sa neasemnati suntu recerintie cu totulu de 22264 f. 95½ xr., va sa díca: summa íntreaga, ce se cere, face 54679 f. 60¼ xr. *Binder* observa acum, ca officiele edile (ingineresci) c. r. cérca a crutiá din sumele ce se asemnéza pentru felurite cládiri trebuincióse in tíera.

Mog'a se folosese de acésta ocaziune, pentru de a propune cládirea mai multoru drumuri mai cu séma pe Campia, si anume propune cládirea unui drumu dela Vasiarheiu la Clusiu, a altui'a dela Vasiarheiu la Turd'a, precum si a unui'a dela Muresiu—Ludosiu la Gherl'a, spre care scopu cere a se 'ncuviintiá 28,000 fl., cari sa se adune mai aruncandu la dare cate unu cruceriu la fiorinu. E sprijinitu.

Budacker, incátu propunerea lui *Mog'a* vá ímbunatatrea drumuriloru in tíera-consimte cu densulu pe deplin, — eara incátu

privesce la propunere insasi, trebuie sa se declare in contr'a ei.

Mog'a, dice elu, a propusu pótoca nisce linii, ce i-au venit atunci in minte, dar unei diete nu se cuvine a avé dinaintea ochiloru numai cutare séu cutare tinutu, ci tóta tíe-r'a. Mog'a au cerutu 28,000 f., cari sa se adune prin adaugerea unui cruceriu la fiorinu de dare, dar n'a specificatu, ca câtu trebuie pentru cutare séu cutare podu, pentru sparturi de stânci etc. Mai departe crede ca ide'a exprimata de Mog'a, s'au exprimat de ajunsu in propunerea Comitetului; si de aceea o partinesce acést'a. (Bravo!)

Totu cam in acelasi intielesu cá Budacker vorbesce si Br. Friedenfels, asemenea si Baritiu, care, déca s'aru priimi propunerea lui Mog'a, inca s'aru aflá indreptatitu a propune mai multe linii totu asiá de importante cá cele propuse de Mog'a, si anume pela vam'a Branului, vam'a Buzelui, vam'a Tulgesiului, si póte inca si altele. Cuventulu lui Baritiu e intreruptu adeseori de ilaritate si bravo-uri.

Mitr. Siuluti, aretandu mai pe largu, cu câte greutate vine densulu la Sabiu, si cu cáta nevoia -si póte vinde bucatele pela Aiudu, Mediasiu si Balgradu, aru voi a propune patru drumuri, unulu dela Blasiu la Mediasiu, altulu dela Blasiu la Belgradu, altulu dela Blasiu la Sieic'a-mare, si alu patruea dela Blasiu pe la Cenade si Mandr'a la Sabiu; dar deocamdata nu face propunere formala, cáci spera, ca drumulu de feru va veni si pe malulu Tarnavei mari.

Mog'a camu iritatu afla in propunerile lui Siuluti si Baritiu numai pedece pentru propunerea sea, (Oho!) carea o recomanda de nou, aretandu lips'a cea urgente a linieloru propuse de densulu, care cuprindu scaunulu Muresiului, apoi comit. Turdei, Clusului si Dobáeci. Ear câtu pentru obiectiunile lui Budacker si Br. Friedenfels: ca limile aceste n'aru fi specificate, trebuie sa observe, ca nici cele propuse de comitetu nu sunt specificate.

Obert. Déca aru fi vorb'a aici, a exprime vaiete si plângeru, acést'a aru poté-o face si elu, care adeseori a venit in sal'a acést'a a dietei nu pe uscatu, ci pe apa (ilaritate). si de aceea aru poté pretinde si densulu, cá fiindu notariu dietalu, sa se faca unu drumu dela dieta pâna la satulu densului. (Ilaritate. Bravo!)—Insa aici e vorb'a de aceea, ca óre póte-se atinge cestiunea acést'a numai asiá in trecatu? Densulu crede ca nu, si de aceea va sa propuna, cá regimulu sa fia provocatu a substerne celei mai de aprópre diete o retieá completa de drumuri. Comitetulu propune, ca regimulu sa deá unu programu completu pentru drumurile, ce au a se face in anii 1865 si 1866. Densulu cu acést'a nu se póte multiamí, cáci dintr'acestu programu totusi nu se póte castigá unu prospectu generalu asupr'a drumuriloru tranee. Multu s'au lucratu la drumuri mai cu séma dela 1850 încóce, si cu tóte acestea avemu putine drumuri bune; pentruca s'au ziditu drumurile parte mare numai pentru comerciulu oficialoru, dar nu pentru comerciulu poporului, si pentruca s'au totu facutu numai la drumuri, fára de a se pretinde si a se observá unu prospectu generalu asupr'a totului. De aceea dar propune o retieá intréga, dar nu numai unu programu alu drumuriloru. E sprijinitu.

Rosenfeld observa numai in privinti'a formala lui Mog'a, ca de óre ce aici e vorb'a numai despre principie, ear propunerea lui Mog'a s'a sloboditu la specialitati, aceea in acést'a forma n'are locu, ci Mog'a, déca va sa faca o propunere independente, dupacum e acést'a, sa observe regulamentulu de trebi si sa tréca propunerea prin tóte stadiile recerute. Ear câtu pentru propunerea lui Obert: a se dice retieá de drumuri in locu de programu de drumuri, si densului se pare mai precisa propunerea lui Obert. (Presied. arata deosebirea intre propunerea comitetului si a lui Obert; dupa care apoi Rosenfeld crede, ca propunerea lui Obert e numai unu adausu la propunerea comitetului).

Gaitanu afla propunerea lui Obert fórté 'ntemeiata, dar ne'ndestulitóre, cáci nu numai o retieá, dar si unu programu alu drumuriloru, ce suntu a se face la an. 1865, este in lucrare; de aceea propunerea lui Obert sa se combine cu a comitetului. (Presied. observa, ca asiá va si propunerea lui Obert.) Ear propunerea lui Mog'a nu o póte partini nici densulu.

Incheiandu-se desbaterea, cuventulu din urma lu are Refert. Schuler—Libloy. Avemu, dice, de a multiamí representantelui regim, cáci ni-a spusu, ca'n anulu trecut s'au cheltuitu pentru drumuri 54,679 fl., si pentru ca ni-au aretatu causele, la care densulu mai adauge si aceea, ca'n an. 1862 se cheltuisera numai 6000, si la an. 1863 numai 7000 fl. Regimulu lucra cu totdeadinsulu la 'mmultirea si imbunatatirea drumuriloru,—ceea ce se vedé de acolo, ca pentru drumurile imperiale a preliminaru 537,764 fl., pentru cladiri pe apa 5273 fl., si pentru regularea Muresiului 48,000 fl., va

sa dica a preliminaru pe an. 1864 preste totu cam 600,000 fl. dar unu programu completu in privinti'a loru nu póte dá pâna atunci, pânacandu 1) nu se va sci, pe unde vine drumulu feratu, si 2) pânacandu nu se va defige prin o lege, care drumu este imperialu? care provincialu? care districtualu? si in fine care chiaru si numai comunalu? De aceea dar propunerea lui Obert, ori câtu e de buna, de astadata densulu nu o póte partini, cáci inca nu i-a venit tempulu. Propunerea lui Mog'a s'a combatutu intr'atála, încátu crede ca nu se va priimi; dar si-o a combatutu si insusi propunatorulu; cáci déca drumurile proiectate de densulu suntu déjà in lucrare, atunci ce mai e de lipsa, cá sa le mai propuna diet'a de nou? Recomanda propunerea comitetului.

La votare propunerea lui Mog'a nu se priimesce;

propunerea comitetului (constructiunea d'antáiu) se priimesce;

propunerea comitetului (constructiunea a dóu'a) se priimesce;

propunerea aditativa a lui Obert se priimesce.

Titulu 11. Premie pentru sterpirea fereloru rapitóre.

Recerinti'a taia 2700 f.

Norm'a in asta privintia se dede prin ordinatiunea guvern. din 4 Decembre 1849 si prin actulu guverniale N-rulu 7531/1861.

Propunere.

„Inalt'a dieta sa binevoiésca: a aplacidá acést'a recerintia, dara sa-si exprime dorinti'a, cá premiele pentru lupi tineri din culciusu sa se scada la 2 f. si pentru cei mari la 4 f.“

Thiemann in cuventu mai lungu si intreruptu adeseori de acclamatiuni si ilaritate, aretandu pagubele cele mari, ce le facu lupii si ursii, apoi porcii salbatici, vulpile si pisicele selbatice, propune, cá diet'a sa-si exprime dorinti'a, cá pe venitoriu premiele pentru unu puiu de lupu sa fia 2 f., pentru o lupóica betrána 8 f., pentru unu lupu de rendu 5 f., pentru unu puiu de ursu 5 f., pentru o ursóica betrána 10 f. si pentru unu ursu de rendu 8 f., si se póte de grija, cá comuneloru, cá celoru ce au datorintia de a delaturá tóte pericolele, ce amenintia securitatea vieticii si a averei, sa nu se puna nici o pedeca in mesurile pentru gonirea si sterpirea acestoru fere, precum si a porciloru selbatici, vulpiloru si pisiceleloru selbatice; si cá prin urmare pentru periodulu finantíalu din 1 Novembre 1863. pâna 'n 31 Decembre 1864 sa se asigneze pentru premie 2700, ear pentru an. finantíalu 1865. 3300 f.—In decurgerea cuventului seu oratorulu dísesé intre altele, ca in comitatulu Hunedórei si alu Zarandului pagubele facute de fere a intrecutu aorea indoitu tóte dările directe, ca in satulu Nucsíór'a delánga Hatiegu au mancatu ursii intr'unu annu toti mánzii; ba unu fostu pretoru trebui sa-si apere nópte de nópte cas'a sea si copilulu celu micu, ce aveá, incontr'a bestiiloru.

Fiindu tempulu inaintatu, siedinti'a se 'nchide la 2¼ óre.

Dela Senatulu imperialu.

Siedinti'a a patr'a a casei a delegatiloru din 9/21 Novembre are pentru noi interesu deosebitu pentru aceea, cáci intre alte proiecte de legi, aduse de ministrulu de finantie, este si unulu pentru scaderea dárei capului in Tranni'a, despre carea vomu referi la tempulu seu. Adegatii: Conte Belcredi, Grüner si Kopetz (toti din Boemi'a), apoi Brann de Lemény si Alessandru Bohatielu depunu a promissiunea.— Pentru propositiunile finantiale, la motiunea lui Herbst, se alege unu comitetu de 9 membri, si adica Winterstein, Taschek, Rechbauer, Hopfen, Herbst, Kuziemy, Wernisch, C. Schmidt si Hassmann.

De interesulu celu mai mare in sa si mai generalu a fostu cuventulu deputatulu Berger, care a motivatu propunerea sea pentru revisiunea processului politicu alu dep. galitianu Rogawsky. Cuventulu acést'a a demonstratu pâna la evidintia, ca administratiunea politica a facutu in acést'a cauza o calcare de lege, dispunendu asupr'a stingerei mandatului unui deputatu. Cuventulu acést'a a produsu atátu in sal'a adunárei, câtu si in tóta Vienn'a, ba in totu imperiulu sensatiunea, cáci nu s'a marginitu numai pelánga aperarea unei persóne, ci a pledatu si pentru incetarea stárei de asedia in Galiti'a. De aceea propunerea finala: a se alege unu comitetu din despartiaminte spre cercetarea acestei cause, se priimesce mai cu unanimitate (incontr'a numai ministrii) si se alege: Rechbauer, Rieger, Waser, Demel, Gschier, Schindler, Brolich, Berger, van der Strass. Referinte in acést'a cauza multu interesanta va fi Berger insusi.

Siedinti'a V. din 10 Nov. a casei a delegatiloru a fostu scurta si de mai putina insemnatate; mai multi adegatii arata ca depunu mandatele; Br. Kaldberg motivéza propositiunea regimului privitóre la portulu postalu etc.

In sedinti'a III a casei magnatiloru (din 10/22 Nov.) se citește proiectul de adresa la cuventulu de tron. Că vorbitori pasiescu la mijlocu *Rosenfeld* (pentru), contele *Wickenburg* combate politic'a Prussiei și a Italiei și recomandă inlauntru imperiului crutiare și economia buna; contele *Antoniu Auersperg* ataca foarte ageru politic'a fostului ministru de externe contele *Rechberg*.— Preste totu adress'a e foarte blânda și delicată, unu votu de incedere in regimu.

In sedinti'a 6. (din 12/24 Nov.) a casei ablegatiloru ministru de statu, cavalerulu *Schmerling* respunde la interpelatiunea lui *Schindler* și consoti, ca regimulu n'are de cugetu a substerne in acésta sesiune unu proiectu de lege pentru responsabilitatea ministriloru. (Comunicata de noi inca in nr. din urma dupa sciri telegrafice.); căci constitutiunea imperiala inca n'a strabatutu pretotindeni, și in alte staturi (*Prussia*, *Bavaria*, *Saxonia*, *Hanover'a*, *Belgiu etc.*) legea responsabilității ministriloru inca a urmatu tardiu dupa darea constitutiunei.

Dr. Taschek propune in numele comitetului formalu finantialu, a se alege unu comitetu de 36 membri pentru preconsultarea bugetului, și priimindu-se propunerea, in comitetulu acest'a se alege; *Giskra* cu 179 (din 180 voturi), *Dobhoff* cu 177, *Brinz* și *Pratobevera* cu câte 176, *Herbst* și *Brestl* cu câte 174, *Taschek* cu 173, *vander Strass* și *Hopfen* și *Skene* cu câte 172, *Wurzbach* cu 171, *Winterstein* cu 170, *Grocholski* cu 168, *Stummer* cu 167, *Kuziemyky* cu 159, *Ingram* cu 152, *Teutsch* cu 152, *Kirchmayr* cu 148, *Schindler* cu 129, *Kaisersfeld* cu 110, *Bachofen* cu 104, *Hagenauer* cu 104, *Groisz* cu 103, *Stumm* cu 102, *Steffens* cu 100, *Alesani* și *Eiselsberg* cu câte 99, *Baritiu* cu 98, *Szabelcu* 96, *Eugeniu Kinsky* cu 95, *Hartig* și *Wohlwend* cu câte 91 voturi. La propunerea lui *Giskra*, alegerea lui *Baritiu*, care este absente inca, se anulăza, și din alegerile supletorie reesu: *Alduleanu* cu 90, *Eichhoff* cu 90, *Vrints* cu 89, *Simonowicz* cu 79, *Streit* cu 70 voturi. —

Din bugetulu generalu vomu comunică pe rendu positiunile cele mai insemnate; facemu inceputulu cu

Bugetulu cultului și invetiamentului.

La despartiamentulu ministeriului de statu: cultu și invetiamentu, recerinti'a aréta o summa de 5,349,052 fl. Pe sub despartiamentulu: cultu cadu 2,072,179 fl. și pe sub despartiamentulu: invetiamentu 3,276,873 fl.

Bugetulu pentru cultu cuprinde urmatórele titluri:

Adause din partea statului la institute religionarie catolice 1,555,801 f. Fundatiuni și adausuri la scopurile cultului: Cultulu catolice 166,444 f.; cultulu evangelicu 57,553 fl.; cultulu gr. or. 40,942 f.; Ecuivalente și platiri pelânga recese 175,557 f.; spese pentru patronatu pentru scopuri de cultu 75,882 fl. Summ'a 2,072,179 fl. Bugetulu pentru invetiamentu cuprinde urmatórele titluri: consiliari de instructiune 64,345 fl.; adause din partea statului la institute scolare 390,939 fl.; adause din partea statului la institute de studii 2,175,965 fl.; institutu de sciintie și arte in regatulu lombardo-venetianu 16,266 fl.; academiile de arte plastice 94,942 fl.; comisiunea centrala pentru cercetarea și sustinerea monumentelor edile 8,000 fl.; sustinerea monumentelor vechi și radicarea de monumente publice 116,494 fl.; fundatiuni și adausuri pentru scopuri de invetiamentu 349,376 fl.; Ecuivalente și platiri pelânga recese 18,326 fl.; spese pentru patronatu pentru scopuri de invetiamentu 42,220 fl. Summ'a 3,276,873 fl. Acestoru recerintie corespundu prisosurile unoru fonduri religionarie 8,313 fl.; prisosuri unoru fonduri scolare 23,000 fl. Summ'a 31,313 fl.

Principatele române unite.

La darurile facute de orasiile și judetiile Romaniei in onórea Domnitorului, ce le amintiramu in numerulu nostru din urma, s'a mai adausu și alu consiliului judetianu alu *Craiovei*, demnu de alu treilea orasiu alu Romaniei și capital'a Romaniei mici. Darulu acest'a consta in 12000 galbini pentru facerea uniu monumentu stralucitu in onórea Domnitorului. —

Preste 60 familii romanesci s'au stramutatu de pe mosi'a *Borceagulu* din judetiulu *Cahulu*, la coloni'a *Noulu-Caragaci* in *Bessarabi'a*, in loculu *Bulgariloru* emigrati in *Russia*. Fia, ca pelânga conditiunile cele favoritoare, ce s'au acordatu acestoru colonisti, ei sa devina propagatorii natiunalității și ai limbei române in aceste tinuturi reunite cu corpulu Romaniei. —

Bugetulu judetului *Ilfovului* pe anulu 1865 arata venituri 438,687 lei, spese 337,619 lei; va sa dica prisosu de 101,028 lei. —

Redactoru respundiatoru **Zacharia Boiu.**

Diariulu celu nou „Constitutiunea,” — anuntiatu de noi in nr. din urma, — ese odata pe septemâna, consta pentru *Austria* 42 douedieceri pe anu, este de marime colossala, (insemnatu mai mare decâtu „*Bucimulu*“) și desvelesce inaintea cititoriloru sei urmatoriulu programu:

Acésta fôia ce apare astadi, odata cu alegerile electorale, va aduce totu concursulu seu imparțialu. in sustinerea și realizarea nouei legi electorale.

Recunósce și respecta inviolabilitatea Tronului, in jurulu căruia trebuie toti a ne grupá și a-lu sustiné, și intr'unu tipu moralu și intr'unu tipu materialu.

Este pentru regimulu constitutiunaru ce amu imbratísiatu, apearandu-lu și desvoltandu-lu in tóte principiile ce-lu constituia.

Cá un'a ce-si propune, a discutá intr'unu modu fidelu și imparțialu actele guvernului, acésta fôia va aduce cu franchetia și sinceritate, la cunoscinti'a sea, și-si va permite a criticá ori ce actu anti-constitutiunaru ce aru tinde d'a impedecá mersulu lucruriloru de astadi; dar este de datoriu sea intr'acelasi timpu, a radica in publicu și a recunósce meritulu totoruru actelor sale; fâra a se multumi de alu ingiti numai, și din patima, a nu se laudá cu densulu, pâna chiaru in fati'a Europei intregi. —

Prospectu politicu.

La inceputulu uniu periodu atâtu de momentosu, precum este sesiunea senatului imp., lucrurile nóstre interne ceru atentiunea nóstra deosebita, asiá incâtu evenimentele dinafara trebuie sa ne multiamimu a le inregistrá numai pe scurtu.

Deodata cu senatulu nostru imp. desbate camer'a italiana, carea, precum amu amintitu mai nainte, a incuviintiatu conventiunea cu mare maiofitate și a priimitu și planurile finantiale ale ministrului *Sell'a*. Din *Turin* se scrie, ca legea pentru transpunerea capitalei se va publicá in *Novembre*, și astfelu transpunerea insasi s'aru poté incepe in *Decembre*. *Pressei* din *Vienna* se scrie, ca generalulu *Lamarmora* presedintele ministeriulu de acum, dupa publicarea conventiunei poté ca se va retrage din postulu seu și va priimi comand'a suprema in *Lombardia*; asemenea ca impreuna cu curtea regesca se voru stramutá dela *Turin* la *Florenz'a* 4000 ampioiati. — Fâmele despre negociatiunile intre *Austria* și *Francia* pentru *Italia* au cam incetatu. — Totu mai multu terentu cuprinde parerea, ca priimirea conventiunei din partea camerei italiene a fostu lovitur'a de mórte pentru stapanirea lumésca a *Papei*.

Menottiunulu din fii lui *Garibaldi* a plecatu la *Caprer'a*, dar in curendu se va re'nórce la *Turin*; comitetulu centralu venetianu, ce esista in *Turin*, au emisu o declaratiune, ca pre *Italianii*, ce voru trece de pre pamentu austriacu, i voru priimi cá frati, dar revolt'a in *Venetia* nu o voru sprijini, fâra numai la demandarea regelui.

Dupa o depesia telegrafica a „*Pressei*“ din *Vienna* ministrulu *Sell'a* in cunoscutulu seu proiectu cere urcarea pretiuriloru tabacului, alu sârei și alu timbrelor, scaderi din lefile ampioiatiloru, taxe pentru bucate, respunderea inainte a contributiunei de pamentu pe an. 1865 și vendiarea de dominie ale statului, căci altmintrea statulu italianu trebuie sa bancroteze in 1 Ianuariu 1865.

Cabinetulu francesu, dupacum se scrie foiloru germane, a venitu in colisiuni atât'a de mari, incâtu se ascépta pe tóta diu'a dissolvarea lui. (Dupa scirile mai noué armoni'a s'a restabilitu.)

Regele Daniei, amesuratu stipulatiunei păcei vienezese, au adresatu locuitoriloru din *Dania*, *Schlewig-Holstein* și *Lauenburg* trei asiá numite epistole deschise, prin care le aduce la cunoscintia perderile in urm'a resboiului și-i desléga de juramentulu omagialu, incredintiandu-i proniei ddiesci, „care a tine fericirea popórelor și sórtea imperielor in mân'a sea cea atotu puternica.“

Nr. 41—1

Concursu.

Pentru ocuparea statiuniloru invetiatoresci, din opidulu montanu *Ros'a*, și comun'a *Abrudu-satu*, se deschide concursu, pâna la 30 *Novembre* a. c. st. v.

Emolumentele pentru fiacare statiune, suntu 120 fl. v. a. cortelu liberu, lemne de focu, și jumetate de parte, din venitele cantoriei.

Doritorii de a ocupá unulu din aceste posturi, provediendú-si cererea, cu Atestatu despre absolvarea studiiloru sciintifice, și pedagogice, despre portarea morala, despre cunoscinti'a cantáriloru bisericesci, și ca este de confessiunea ortodoxa; au de a o aterne la subscrisulu, pâna la terminulu mai susu prefiptu, spre a se poté aterne *Escellentiei Sele* présantitului *D. Episcopu diecesanu*, spre parintésca intarire. *Abrudu* in 5 *Novembre* 1864.

Inspectorulu se. gr. or. din *Protopopiatulu Zlatnei de Josu*.

Ioanne Gallu m. p.

Adm. protop.

Editoru și tipariulu tipografiei diecesane.